In memoriam

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

L'il·lusionista de les alternatives, l'atractiu d'un home intel·ligent: Antonio Estevan (1948-2008)

Antonio Estevan va començar a visitar les Illes Balears com a professional a mitjans dels 90. Gaudia d'embarcar al ferri des de Dénia, localitat propera a la seva estimada Ondara, d'acompanyar a la mar i de distreure les hores donant-li voltes a les coses, a totes les coses, en lloc de venir en avió, amb massa immediatesa, sense temps en calma, i augmentant la petjada ecològica, sobre la qual va ser dels primers en parlar-ne al país.

N'Antonio gaudia d'una portentosa capacitat intel·lectual que, lligada a la il·lusió incondicional –més pròpia d'un nin en tant que la va mantenir tota la seva vida igual de sencera- i a una exacerbada curiositat per les raons amagades, per la cara oculta dels processos, per les conseqüències oblidades, li feren arribar a establir sí o sí, insospitades alternatives factibles als problemes, anàlisis francament innovadores de les realitats i enfocs que ningú abans havia tant sols insinuat. I gairebé sempre, i més sentides de la seva ordenada i meticulosa manera d'explicar les coses, resultaven encertades, possibles i harmòniques; i molt sovint, més econòmiques, més respectuoses, més igualitàries i factibles que les altres. Pot ser diríem "més sostenibles", per a resumir. Però aquest terme, com tants d'altres, ha perdut la seva essència de tant ajuntar-se amb parelles impossibles com ara el Sr. Desenvolupament. I n'Antonio era especialista en deixar de banda termes als que s'usurpava la essència i trobar nous noms per a noves realitats. Fou l'il·lusionista de les alternatives.

El seu primer encàrrec a les Balears, va ser part de l'Agenda Local 21 de Calvià, de la qual va ser un dels pares. Per aquells anys, les Agendes Locals no eren, com ara, un tràmit conegut i generalitzat. I la de Calvià va rebre, juntament amb les d'Estocolm i Heidelberg, el premi de Ciutats Sostenibles Europees 1997. Moltes de les propostes de n'Antonio eren així, genials i susceptibles de ser premiades.

Un potser atípic enginyer industrial, un home incansable intel·lectualment que tocà i obrí camins a àrees diverses i complexes com el model energètic, l'econòmic, de l'aigua,

del urbanisme… inclús de les necessitats socials d'un entorn saludable i realment sostenible. I de totes va ser capaç d'escriure i dissertar en profunditat.

Trabajó intensamente en Balears, ya que la complejidad del modelo turístico y territorial de las Islas, y su avanzada evolución respecto a otras zonas del Mediterráneo, supusieron sin duda un reto importante de planificación. Y lo más difícil no arredraba a Antonio, sino todo lo contrario: le motivaba. Así, desde el riguroso desarrollo de los Sectores Ambientales Clave de la Agenda 21 Local de Calvià –Transporte, Energía, Agua, Residuos-, pasó a intervenir como Asesor del Govern en materia de transportes y agua a principios del siglo XXI.

Afortunadamente para el joven sector ecologista de España, Antonio puso desde principios de los 80 su sabiduría y habilidad para mostrar la otra cara de las cosas al servicio de muchos grupos ecologistas y redes sociales con pretensiones de cambiar el mundo y hacerlo un hábitat mejor para tod@s sus habitantes. Son innumerables las organizaciones a las que prestó su apoyo desinteresado, entre las que cabe señalar por su constancia, la actual federación Ecologistas en Acción, y en los últimos años la Fundación Nueva Cultura del Agua y Xúquer Viu, entre muchas, muchas otras.

Grupos, personas e incluso, instituciones públicas, echaremos mucho, mucho de menos sus alternativas, su peculiar, racional y humana visión de la vida, su perspectiva ecológica y sus atinadas y aparentemente sencillas (saber hacer de lo complejo la obviedad era una de sus especialidades) respuestas a nuestras dudas, que con tanta disposición y prontitud aportaba en cualquier ocasión. En su inevitable ausencia, tan sólo nos queda poner nuestra ilusión y medios propios para continuar su importante labor, en pro de una reconversión ecológica del modelo actual. En pro de crear una inteligente realidad alternativa.

Natalia Llorente Nosti
Antoni Rodríguez-Perea